

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

ЗАКОЛОДЯЖНИЙ ВОЛОДИМИР ОЛЕГОВИЧ

УДК 368.013

ІННОВАЦІЇ У ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ

Спеціальність 08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Київ – 2018

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано на кафедрі страхування, банківської справи та ризик-менеджменту економічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, професор
Пікус Руслана Володимирівна,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
заступник декана економічного факультету з навчальної та виховної роботи

Офіційні опоненти:

доктор економічних наук, професор
Перерва Петро Григорович
Національний технічний університет
“Харківський політехнічний інститут”,
декан економічного факультету

кандидат економічних наук, доцент
Біловодська Олена Анатоліївна
Сумський державний університет,
доцент кафедри маркетингу та управління інноваційною діяльністю

Захист відбудеться 21 лютого 2018 р. о 15⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.001.12 Київського національного університету імені Тараса Шевченка за адресою: 03022, м. Київ, вул. Васильківська, 36, Інститут післядипломної освіти Київського національного університету імені Тараса Шевченка, ауд. 46.

З дисертацією можна ознайомитись у Науковій бібліотеці імені М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка за адресою: 01601, Київ, вул. Володимирська, 58, зала 12.

Автореферат розісланий 18 січня 2018 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

О.Л. Каніщенко

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Розвиток світової економіки в останні десятиріччя здійснюється шляхом інтенсивного впровадження інноваційної моделі росту національних економічних систем в розвинутих країнах світу. На тлі розгортання четвертої науково-технічної революції інновації інтенсивно впроваджуються в діяльність суб'єктів господарювання різноманітних ринків в тому числі, в значній мірі, і фінансових. Процес глобалізації, який проявляється у взаємопереплетінні та взаємозалежності країн з різним рівнем економічного розвитку вимагає перенесення закономірностей розвитку більш розвинутих економік на менш розвинуті. Тож, впровадження інновацій у діяльність суб'єктів господарювання є об'єктивною закономірністю їх сучасного розвитку. В повній мірі це стосується і розвитку української економіки.

Україна нині продовжує знаходитись у стані системної соціально-економічної кризи, що ще в більшій мірі спонукає її перехід до інноваційної моделі розвитку. Стабільний і розвинутий фінансовий ринок, який є найбільш чутливим до наслідків глобалізаційних процесів, у той же час є запорукою розвитку економіки. В цьому плані страховий ринок, який є важливою і невід'ємною складовою фінансового ринку, багато в чому визначає розвиток економіки в умовах невизначеності і високого ступеню ризикованості ринкового середовища.

Страховий ринок в Україні знаходиться на стадії формування, і відображає всі негативні риси фінансового ринку і економіки в цілому. Зокрема страхові компанії, які працюють на страховому ринку України стикаються з проблемами недосконалості страхового законодавства, високої конкуренції, низької платоспроможності споживачів, обмеженості фінансових ресурсів, відсутності кваліфікованих кадрів тощо.

Одним із найбільш доцільних способів подолання вказаної ситуації, враховуючи досвід діяльності страхових компаній високорозвинених країн є впровадження інновацій у бізнес-процеси страховиків, пов'язаних із розробкою нових страхових продуктів, оцінкою ризиків і розрахунком страхових тарифів на основі страхового скорингу, управління інноваціями через використання аутсорсингу, що в значній мірі буде сприяти зниженню ризиків діяльності, залученню іноземних інвестицій та стабілізації фінансового ринку України.

Проблемам дослідження інноваційних процесів і ризиків їх впровадження присвятили свої роботи зарубіжні та вітчизняні вчені: Антонюк Л., Біловодська О., Ілляшенко С., Кобелева Т., Коваленко Я., Кравченко В., Ландік В., Мерріл П., Мюлер-Рейхарт М., Перерва П., Рейнор М., Решетілова Т., Старостіна А., Телетов О. та інші.

Дослідженню теоретичних основ та практичних аспектів діяльності страхових компаній у цілому присвячені праці багатьох зарубіжних і вітчизняних вчених, серед яких: Гарт Д., Дулей М., Зав'ялов С., Зултовські В., Катков Н., Кисельова Л., Коксія Р., Ніколенко М., Платонов Ю., Смирнова А., Соломатіна А., Чупак М. та інші.

Значний внесок у розвиток страхової науки та діяльності страхових компаній в Україні зробили такі вітчизняні вчені, як: Базилевич В., Внукова Н., Временко Л., Гаманкова О., Говорушко Т., Дорошенко О., Забурмеха Є., Залетов О., Карлова Н., Навроцький С., Нечипоренко В., Нечипорук Л., Осадець С., Пікус Р., Приказюк Н., Ротова Т., Свешнікова К., Ткаченко Н., Філонюк О., Яворська Т. та інші.

В роботах цих та інших вчених всебічно розглянуті методологічні, теоретичні та практичні засади формування ринку страхових послуг, розкрита сутність страхування та страхової діяльності, види та інструменти страхування. В економічній іноземній і вітчизняній літературі всебічно аналізуються проблеми інновацій, інноваційної діяльності та механізмів їх впровадження в діяльність суб'єктів господарювання, розкриваються проблеми пов'язані з інноваційними ризиками тощо. Разом з тим, окремі теоретичні та прикладні положення інновацій у діяльності страхових компаній залишаються недостатньо розкритими та потребують подальших наукових розвідок особливо в умовах специфіки бізнес-середовища українського страхового ринку. Такий аспект діяльності страхових компаній поки ще не знайшов достатнього висвітлення у вітчизняній і зарубіжній економічній літературі. Особлива значущість розв'язання цих питань, недостатня їх наукова та прикладна розробка зумовили вибір теми дисертаційної роботи, визначили її мету та завдання.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота виконувалась у межах комплексної науково-дослідної держбюджетної теми економічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка “Напрямки модернізації економіки України: секторальні особливості, протиріччя, ризики” (номер державної реєстрації 0111U006456), підрозділ “Модернізація економіки України на засадах сталого соціально-економічного розвитку: закономірності, протиріччя, ризики” (№11БФ040-01); комплексної науково-дослідної роботи Київського національного університету імені Тараса Шевченка в межах держбюджетної теми кафедри страхування та ризик-менеджменту “Теоретико-методологічні засади страхування в сучасних соціально-економічних умовах” (2015 р.), а також у межах комплексної наукової програми університету “Модернізація суспільного розвитку України в умовах світових процесів глобалізації”, теми кафедри страхування, банківської справи та ризик-менеджменту “Європейський вектор розвитку страхового ринку України” (2016-2017 рр.) №16КФ040-11. Особистий внесок автора в межах їх підготовки полягає у дослідженні інновацій у діяльності страхових компаній в Україні та розробці практичних рекомендацій щодо впровадження інновацій у діяльність страхових компаній для зниження ризиків діяльності суб'єктів господарювання та стабілізації українського фінансового ринку.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є поглиблення теоретичних підходів, а також розробка практичних рекомендацій щодо впровадження інновацій у діяльність страхових компаній для зниження

ризиків діяльності суб'єктів господарювання та стабілізації українського фінансового ринку.

Відповідно до поставленої мети в роботі були визначені та вирішені такі завдання:

- виокремити бізнес-процеси в діяльності страхових компаній, як основи класифікації інновацій;
- поглибити сутність та запропонувати класифікацію інновацій у діяльності страхових компаній;
- виявити ризики в управлінні бізнес-процесами страхових компаній;
- визначити джерела ризиків упровадження інновацій у діяльності страхових компаній;
- виявити моделі поведінки страхових компаній у процесі впровадження інновацій на українському страховому ринку;
- розкрити тенденції впровадження інновацій у діяльності страхових компаній на українському страховому ринку;
- запропонувати організаційні підходи до використання аутсорсингу в управлінні інноваціями в сфері страхування;
- визначити ефекти впровадження страхового скорингу в діяльності страхових компаній;
- розкрити нові способи фінансування інновацій у діяльності страховиків.

Об'єктом дослідження є ринкова діяльність страхових компаній в Україні.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні аспекти впровадження інновацій у діяльність страхових компаній.

Методи дослідження. Розв'язання поставлених завдань зумовило використання наступних методів дослідження: критичний аналіз літературних джерел – при поглибленні змісту діяльності страхових компаній; аналіз і синтез – при поглибленні сутності та розробці класифікації інновацій у діяльності страховиків; спостереження – при виявленні ризиків в управлінні бізнес-процесами страхових компаній і визначенні джерел ризиків впровадження інновацій у діяльності страхових компаній; метод анкетування і методи обробки одержаної інформації (порівняння середніх, побудова частотних таблиць, непараметричний критерій Манна-Уїтні, крос-табуляція) – для виявлення моделей поведінки страхових компаній і в процесі впровадження інновацій; узагальнення та графічний метод – при розкритті тенденцій впровадження інновацій у діяльності страхових компаній; групування за розміром страхових компаній при розробці організаційних підходів до використання аутсорсингу в управлінні інноваціями в сфері страхування; аналогій з кредитним скорингом – для визначення ефектів впровадження страхового скорингу в діяльності страхових компаній; порівняння – для розкриття нових способів фінансування інновацій у діяльності страховиків.

Інформаційною базою дослідження є періодичні видання, матеріали конференцій, монографії, навчальні посібники, дані страхових компаній

України, статистична інформація Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Інтернет-ресурси, а також результати збору первинної маркетингової інформації в ході вибіркового спостережень 52 страхових компаній, які працюють на українському страховому ринку.

Наукова новизна одержаних результатів. У дисертаційній роботі одержано нові науково обґрунтовані результати, які в сукупності вирішують важливе науково-прикладне завдання, пов'язане з узагальненням теоретичних підходів, розробкою практичних рекомендацій щодо впровадження інновацій у діяльність страхових компаній для зниження ризиків діяльності суб'єктів господарювання та стабілізації українського фінансового ринку. До важливих результатів, що визначають наукову новизну дисертаційної роботи, та виносяться на захист, належать:

вперше:

– розроблені моделі поведінки страхових компаній у процесі впровадження інновацій сегментованих за критеріями: досвід роботи на ринку, тип ринку (споживчий чи бізнес-ринок) та участь іноземного капіталу в статутному капіталі, що дало змогу виявити ті бізнес-процеси, за якими інновації мають максимальний ефект для зміцнення ринкових позицій, найбільш перспективні види інновацій, переважні джерела фінансування, а також оцінити джерела ризиків у впровадженні інновацій;

удосконалено:

– визначення сутності поняття “діяльність страхової компанії”, як нормативно врегульовані економічні відносини між суб'єктами страхового ринку з приводу страхування, перестраховування, співстрахування, фінансової та інших видів діяльності з метою задоволення соціально-економічних інтересів страховика, страхувальників та інших суб'єктів страхового ринку, що на відміну від існуючих підходів, які звужено визначають дане поняття, дає можливість чітко класифікувати інновації за всіма видами діяльності і виокремити найбільш ефективні;

– класифікаційні ознаки інновацій у діяльності страхових компаній, а саме за видом діяльності страховика і за основними та допоміжними бізнес-процесами, що на відміну від існуючих підходів класифікації дає можливість виявити сильні і слабкі сторони у діяльності та зосередити впровадження інновацій у ті ланки, які будуть сприяти зміцненню конкурентних позицій страховика;

– теоретичні підходи до фінансування інновацій у діяльності страхових компаній через використання краудфандингу, який може здійснюватися як резидентами, так і нерезидентами, що на відміну від існуючих підходів вказує на перспективні способи фінансування інновацій і є проявом стратегії партнерських відносин у діяльності страховиків;

– класифікацію скорингу за предметом оцінки, підходом і сферою використання, що надало можливість посилити оцінку рівня надійності страхової компанії, використовуючи рейтинг страховиків, який побудований на

основі комплексного скорингового балу, що містить дані про кредитну історію та історію страхової діяльності страховика, для прийняття рішення про купівлю страхової послуги потенційними страхувальниками, що дасть можливість підвести дієву інформаційну основу під процес прийняття рішень.

набули подальшого розвитку:

– теоретичні підходи до визначення джерел ризиків впровадження інновацій у діяльності страхових компаній на основі виокремлення та експертної оцінки факторів зовнішнього бізнес-середовища, що є підставою для розробки ефективних програм управління ризиками, які дозволять елімінувати ризики у процесі впровадження інновацій у діяльності страхових компаній;

– пропозиції щодо використання перспективних джерел фінансування інновацій у діяльності страховиків, до яких віднесено первинне публічне розміщення акцій (Initial Public Offering, IPO), ресурси приватних, інституційних і народних інвесторів, бізнес інкубаторів і акселераторів, поєднання використання яких залежить від розміру страхової компанії, масштабів інновацій і потреби в ресурсах для їх запровадження;

– організаційні підходи до використання аутсорсингу в управлінні інноваціями в сфері страхування, зокрема для активного запровадження інновацій у діяльність новостворених страховиків доцільним є тимчасовий повний аутсорсинг окремих бізнес-процесів; середніх страхових компаній – частковий аутсорсинг бізнес-процесів, а великим страховим компаніям – досить ускладнено передавати бізнес-процеси на аутсорсинг;

– пропозиції щодо використання додаткового (відмінного від страхового скорингу) інструменту оцінювання ризику збитковості та безвідповідальності з боку страхувальника, яким визначено пошукові системи, що працюють за принципом розподілених баз даних, і допомагають зберегти конфіденційність даних страховика-учасника такої системи інформаційного обміну.

Практичне значення одержаних результатів. Практичне значення результатів дослідження полягає в застосуванні пропозицій щодо впровадження інновацій у діяльність страхових компаній України для зниження ризиків діяльності суб'єктів господарювання та стабілізації українського фінансового ринку.

Пропозиції щодо формування стратегії інноваційного розвитку страхової діяльності в Україні враховано в діяльності Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (Довідка від 27.05.2016 р. № 4318/03).

Наукові результати дисертаційної роботи щодо впровадження інновацій у страхову діяльність використані у діяльності ТДВ “СК Київ Ре” (Довідка від 12.05.2016 р.).

Теоретичні результати дослідження також використовуються у навчальному процесі на економічному факультеті Київського національного університету імені Тараса Шевченка при викладанні дисципліни “Страхування” (Довідка від 14.07.2016 р. №013/450).

Особистий внесок здобувача. Наукові результати, що висвітлені у дисертації, одержані автором особисто. Із публікацій, написаних у

співавторстві, до дисертації включено лише авторські результати.

Апробація результатів дисертації. Результати дисертаційної роботи пройшли апробацію на міжнародних науково-практичних конференціях, а саме: IV Міжнародній науково-практичній конференції “Сучасні виклики розвитку світової економіки” (м. Київ, 2015 р.), Міжнародній науково-практичній конференції “Перспективи розвитку регіонів: інноваційна діяльність і управління проектами” (м. Львів, 2015 р.), Міжнародній науково-практичній конференції “Європейські студії в університетах України” (м. Київ, 2016 р.), XIV Міжнародній науково-практичній конференції студентів, аспірантів та молодих вчених “Шевченківська весна 2016: Економіка” (м. Київ, 2016 р.), XVI Міжнародній науково-практичній конференції “Конкурентоспроможність національної економіки” (м. Київ, 2016 р.), XI Міжнародній науково-практичній конференції “Європейський вектор розвитку страхового ринку України” (м. Київ, 2016 р.).

Публікації. Основні положення дисертаційної роботи знайшли своє відображення у 16 наукових працях (з них 6 – у фахових наукових виданнях, з яких 6 входить до міжнародних наукометричних баз даних, 4 – в іноземних виданнях, 6 – публікацій у збірниках матеріалів наукових конференцій). Загальний обсяг публікацій – 6,86 друк. арк., з яких особисто автору належить 5,86 друк. арк.

Структура та обсяг дисертації. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, дев'яти підрозділів, висновків до розділів, висновків до роботи, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації становить 203 сторінки комп'ютерного тексту. Основний зміст викладено на 162 сторінках тексту, який містить 24 рисунки та 37 таблиць, з них 1 таблиця займає всю площу сторінки. Список використаних джерел із 211 найменувань викладено на 22 сторінках і 3 додатки розміщено на 8 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертаційної роботи, визначені мета і завдання дослідження, виділено наукову новизну, практичну значущість одержаних результатів, особистий внесок здобувача та апробацію одержаних результатів.

Перший розділ містить огляд літератури за тематикою дисертаційної роботи та спорідненими питаннями. Наведено окремі результати інших авторів щодо проблем, які розглядаються в дисертації.

Критичний аналіз визначень поняття “діяльність страхової компанії” дав змогу з'ясувати, що це нормативно врегульовані економічні відносини між суб'єктами страхового ринку з приводу страхування, перестрахування (страхування одним страховиком ризику невиконання всіх або частини своїх обов'язків перед страхувальником в іншого страховика), співстрахування, фінансової, пов'язаної з формуванням і розміщенням страхових резервів, та інших видів діяльності з метою задоволення соціально-економічних інтересів страховика, страхувальників та інших суб'єктів страхового ринку. Тобто

страхові компанії можуть провадити як основну діяльність, тобто страхову, пов'язану зі страховою, а також іншу діяльність, яка не заборонена законодавством. Відповідно основні бізнес-процеси страховика охоплюють головні бізнес-процеси різних видів діяльності, а допоміжні – уможливають виконання основних.

Представлене визначення діяльності страхової компанії дало змогу запропонувати класифікацію інновацій у діяльності страховиків за наступними ознаками: вид діяльності страхової компанії, а також основні та допоміжні бізнес-процеси (рис. 1).

Рис. 1. Класифікація інновацій у діяльності страхових компаній

Джерело: розроблено автором

Дана класифікація інновацій у діяльності страхових компаній дає можливість виявити як сильні, так і слабкі сторони діяльності, зосередити впровадження інновацій у ті ланки, які будуть сприяти зміцненню конкурентних позицій страховика.

В роботі показано, що в цілому, ризик є складовою управління бізнес-процесами страховика. Внаслідок цього ризик упровадження інновацій у бізнес-процеси діяльності страховика можна визначити як ймовірність втрат, що виникають при вкладенні страховиком коштів в удосконалення бізнес-процесів, наприклад, розробку нових послуг, технологій, управлінських інновацій, які можливо не призведуть до отримання очікуваного позитивного результату.

У другому розділі розглядаються джерела ризиків упровадження інновацій у діяльності страхових компаній, моделі поведінки страхових компаній у процесі впровадження інновацій і тенденції впровадження інновацій у діяльності страховиків.

Успішність впровадження інновацій у діяльності страхових компаній безпосередньо залежить від ризиків, що впливають на даний бізнес-процес. А відтак страховикам необхідно постійно визначати внутрішні (стратегія розвитку, рівень капіталізації, якість страхових послуг, корпоративна культура та ін.) і зовнішні (конкуренція, відносини з контрагентами, зміна законодавства, політична, демографічна та економічна ситуація та ін.) джерела ризиків на основі виокремлення та експертної оцінки факторів зовнішнього бізнес-середовища, що є підставою для розробки ефективних програм управління ризиками, які дозволять елімінувати ризики у процесі впровадження інновацій у діяльності страхових компаній (табл. 1).

Таблиця 1

Показники оцінки основних факторів зовнішнього бізнес-середовища страхової компанії

Фактори	Характеристика факторів	Показники оцінки
Політичні	Стабільна політична ситуація в країні є позитивним сигналом для розвитку інноваційних процесів у страховій діяльності, оскільки забезпечує захист інтересів вітчизняних та зарубіжних інвесторів	- частота страйків, громадських заворушень (є винятками зі страхових випадків і впливають на рівень страхових виплат)
Демографічні	Рівень життя населення, демографічна ситуація в країні («старіння нації», перевищення смертності над народжуваністю тощо)	- щільність страхування; - індекс інфляції, що впливає на купівельну спроможність споживачів
Економічні	Оскільки страхові послуги не є послугами першої необхідності, в кризові періоди попит на них буде знижуватися	- обсяг зібраних страхових платежів і здійснених страхових виплат; - проникнення страхування; - рівень монополізації; - коефіцієнт ринкової концентрації
Законодавчі	Законодавство накладає певні обмеження на страхову діяльність, наприклад, обмежує обсяги інвестування в різні фінансові інструменти, інвестиції в інші страхові компанії	- внески страхової компанії до статутних капіталів інших страхових компаній України не можуть бути більшими, ніж 10% та 30% її власного статутного капіталу відповідно до статутного капіталу одного страховика та в цілому; - рівень врахування вимог до обов'язкових критеріїв і нормативів достатності, диверсифікованості та якості активів страховика

Джерело: розроблено автором

Позитивні аспекти динаміки діяльності страхових компаній України були характерні для докризового періоду, а з початком кризи та політичної нестабільності у країні кількість страхових компаній і їх активів знижується (рис. 2).

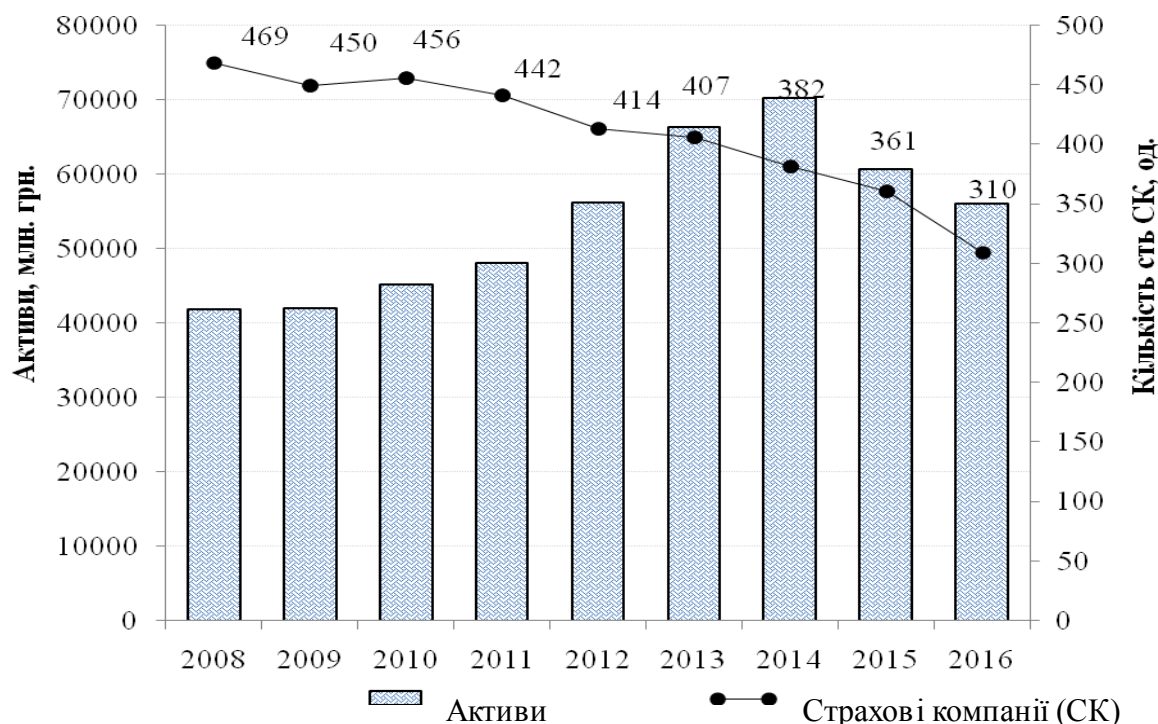

Рис. 2. Кількість страхових компаній та їх активи в Україні за 2008-2016рр.

Джерело: побудовано автором за даними Нацкомфінпослуг (<https://nfp.gov.ua>)

Представлена на рис. 2 спадна тенденція в кількості страхових компаній за останні роки може свідчити з одного боку про високу ризиковість страхової діяльності як підприємницької і зростання конкуренції, а з іншого – про значну державну регламентацію страхового бізнесу. Вказана ситуація нестабільності становить загрозу для впровадження інновацій, які в свою чергу можуть бути і способом втримання конкурентних позицій на ринку.

На основі опитування 52 страхових компаній України та опрацювання одержаної інформації виділено наступні моделі поведінки страхових компаній України у процесі впровадження інновацій:

I. Страхові компанії, що більше приділяють увагу внутрішнім джерелам ризиків;

II. Страхові компанії, що більше приділяють увагу зовнішнім джерелам ризиків;

III. Страхові компанії, що приділяють увагу як внутрішнім, так і зовнішнім джерелам ризиків.

При цьому для кожної із вказаних моделей поведінки характерним є те, що страхові компанії з рівною імовірністю можуть впровадити Інтернет-технології і мобільні технології та управлінсько-організаційні зміни і з рівною

імовірністю використовувати як внутрішні, так і зовнішні джерела фінансування інновацій (табл. 2).

Таблиця 2

Результати перевірки гіпотез дослідження та виявлення моделей поведінки страхових компаній у процесі впровадження інновацій

№ з/п	Страхові компанії	Джерела ризиків	Види інновацій	Джерела фінансування
1	2	3	4	5
1.	Досвід роботи до 15 років	Менше оцінюють важливість чинника “висока конкуренція” в якості фактору труднощів у роботі	З рівною імовірністю страховиками можуть бути впроваджені Інтернет-технології і мобільні технології та управлінсько-організаційні зміни (гіпотези 7-9)	З рівною імовірністю страховиками можуть бути використані як внутрішні, так і зовнішні джерела фінансування інновацій (гіпотеза 3)
	Досвід роботи понад 15 років	Вище оцінюють важливість чинника “висока конкуренція” в якості фактору труднощів у роботі (гіпотеза 4)		
2.	Спрямованість на споживчий ринок (Business to clients орієнтація)	Надають більш високу важливість чиннику “обмеженість фінансових ресурсів” (гіпотеза 5)		
	Спрямованість на бізнес-ринок (Business to business орієнтація)	Надають менш високу важливість чиннику “обмеженість фінансових ресурсів”		
3.	Українська страхова компанія	Більш високо оцінюють важливість чинника “низька платоспроможність клієнтів” (гіпотеза 6)		
	Страхова компанія з іноземним капіталом (повністю або частково)	Менш високо оцінюють важливість чинника “низька платоспроможність клієнтів”		

Джерело: розроблено автором

Упровадження інновацій у діяльності іноземних страхових компаній передбачає такі моделі їх поведінки:

1. Використання нових технологій і каналів збуту при наданні вже існуючих страхових послуг.

2. Створення нових страхових продуктів.

Дані моделі поведінки іноземних страхових компаній у процесі впровадження інновацій характерні і страховим компаніям, які працюють на вітчизняному страховому ринку, що проявляється в межах моделей їх поведінки щодо врахування внутрішніх і зовнішніх джерел ризиків.

У роботі також розкрито зміст тенденцій впровадження інновацій у діяльності страховиків в Україні. Так, інновації у технологічній сфері страхового ринку призвели до змін у розподілі каналів продажу страхових продуктів, що користуються популярністю серед страхувальників, серед яких онлайн-страхування, співпраця з нестраховими організаціями та ін. До того ж найвагомішими інноваціями у діяльності страхових компаній є: розробка інноваційних страхових продуктів, широке використання соціальних медіа в якості альтернативного інформаційного каналу просування, комунікації зі споживачами, дистрибуції тощо.

У **третьому розділі** розглядаються організаційні підходи до використання аутсорсингу в управлінні інноваціями в сфері страхування. Визначено ефекти впровадження страхового скорингу в діяльності страхових компаній. Розкрито нові способи фінансування інновацій у діяльності страховиків.

Аутсорсинг бізнес-процесів страховика уможливує запровадження відповідних інновацій у бізнес-процеси діяльності страхової компанії через аутсорсера. Узагальнення використання аутсорсингу в управлінні інноваціями страховика надало змогу визначити, що для активного запровадження інновацій у діяльність новостворених страховиків доцільним є тимчасовий повний аутсорсинг окремих бізнес-процесів; середніх страхових компаній – частковий аутсорсинг бізнес-процесів, а великим страховим компаніям – досить ускладнено передавати бізнес-процеси на аутсорсинг.

Узагальнення перспектив запровадження страхового скорингу в діяльності страхових компаній надало змогу визначити можливі ефекти його використання з огляду на важливість даного інструменту на етапі оцінювання ризику перед прийняттям його на страхування і застосування індивідуального підходу до встановлення страхового тарифу. Такий підхід сприятиме мінімізації ризиків діяльності страховика і, відповідно, підвищенню його конкурентоспроможності.

Розгляд видів скорингу дозволив його класифікувати за предметом оцінки, підходом і сферою використання. Це надало можливість посилити оцінку рівня надійності страхової компанії, використовуючи рейтинг страховиків, який побудований на основі комплексного скорингового балу, що містить дані про кредитну історію та історію страхової діяльності страховика. Відповідно запровадження складання скорингових карт страхових компаній створює дієву інформаційну основу для потенційного страхувальника під час прийняття ним рішення про купівлю страхової послуги (табл. 3).

Розкриття історичних аспектів розвитку скорингу дозволило з'ясувати, що в Україні застосування скорингу тільки запроваджується, тоді як у світі даний інструмент використовується ще з середини ХХ ст. Така ситуація пояснюється відсутністю належного законодавчого регулювання страхового скорингу. Тому в роботі запропоновано додатковий інструмент (відмінний від страхового скорингу) оцінювання ризику збитковості та безвідповідальності з боку страхувальника, а саме пошукові системи, що працюють за принципом

розподілених баз даних і допомагають зберегти конфіденційність даних страховика-учасника такої системи інформаційного обміну.

Таблиця 3

Приклад скорингової карти страхової компанії

Критерій оцінювання	Бали		
I. Кредитна історія			
Поточний рівень непогашених кредитів	Відсутній	Незначний	Значний
	10	5	0
Звернення за новими кредитами	Низька частота	Середня частота	Висока частота
	10	5	0
Наявність фактів прострочення платежів за обслуговування кредитів	Відсутні такі факти	Іноді	Періодично
	10	5	0
II. Історія страхової діяльності компанії			
Кількість скарг на страхову компанію в Нацкомфінпослуг	Низька	Середня	Висока
	10	5	0
Власний капітал	Збільшується	То збільшується, то зменшується	Зменшується
	10	5	0
Страхові резерви	Збільшуються	То збільшуються, то зменшуються	Зменшуються
	10	5	0
Активи	Збільшуються	То збільшуються, то зменшуються	Зменшуються
	10	5	0
Страхові платежі	Зростають	То зростають, то спадають	Спадають
	10	5	0
Рівень страхових виплат	Високий	Середній	Низький
	10	5	0
Підсумок	90	45	0

Джерело: розроблено автором

Розгляд нових способів фінансування інновацій у діяльності страховиків допоміг виокремити серед них традиційні та перспективні, узагальнити їх переваги і недоліки, визначити найбільш прийнятні залежно від розмірів страхових компаній і видів інновацій, а також умов функціонування (рис. 3).

Так, для страхових компаній, що починають працювати на ринку, доцільним є використання ресурсів бізнес-інкубаторів, приватних інвесторів і венчурного капіталу. Для середніх страхових компаній прийнятним є самофінансування, ресурси бізнес-акселераторів, краудфандинг (краудлендінг і краудінвестинг). При цьому виділено краудфандинг, який може здійснюватися як резидентами, так і нерезидентами, що вказує на перспективні способи фінансування інновацій і є проявом стратегії партнерських відносин у

діяльності страховиків. Для великих страхових компаній також можливе первинне розміщення акцій для фінансування інновацій.

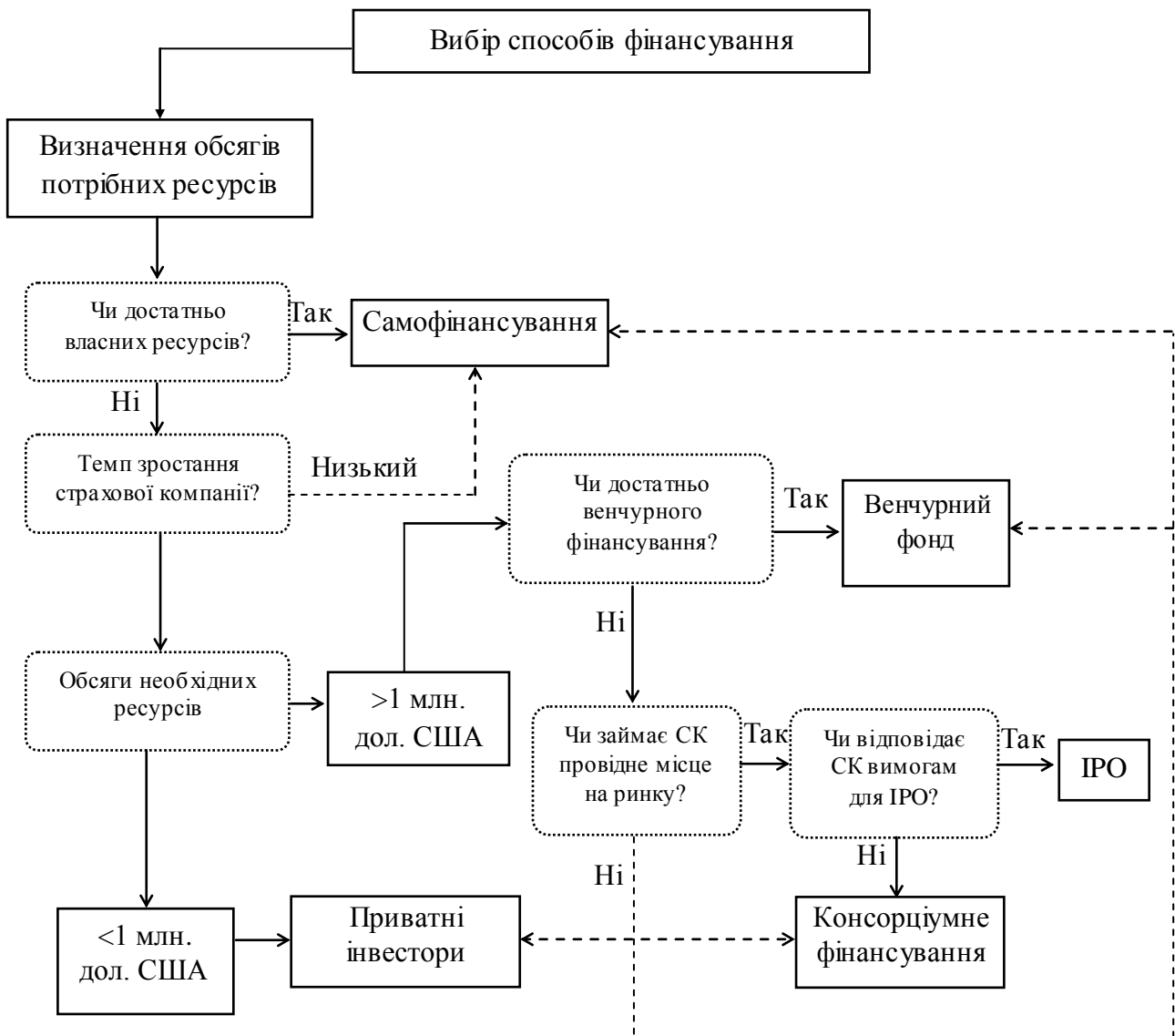

Рис. 3. Вибір способів фінансування інновацій у діяльності страховиків
Джерело: розроблено автором

У складних соціально-економічних умовах функціонування для більшості страхових компаній прийнятним джерелом фінансування інновацій виступають ресурси інституційних інвесторів з використанням мультибрендингу, що дає змогу зберегти існуючих постійних клієнтів страховика та залучити нових.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження теоретичних та практичних аспектів інновацій у діяльності страхових компаній в Україні дало змогу зробити наступні висновки і узагальнення.

1. Критичний аналіз визначень поняття “діяльність страхової компанії” дав змогу з’ясувати, що це нормативно врегульовані економічні відносини між суб’єктами страхового ринку з приводу страхування, перестраховування,

співстрахування, фінансової та інших видів діяльності з метою задоволення соціально-економічних інтересів страховика, страхувальників та інших суб'єктів страхового ринку. Відповідно страхові компанії можуть провадити як основну діяльність, тобто страхування та пов'язану зі страхуванням, так і іншу діяльність, ніж страхування, що не заборонена законодавством. Відповідно основні бізнес-процеси страховика охоплюють головні бізнес-процеси різних видів діяльності, а допоміжні уможливають виконання основних. Це дає можливість чітко класифікувати інновації за всіма видами діяльності, бізнес-процесами і виокремити найбільш ефективні.

2. Об'єктом інновацій у діяльності страхових компаній є страховий продукт та його супровід, система аквізиції, управлінські процеси. Запропоновано класифікацію інновацій в діяльності страхових компаній за наступними ознаками: видом діяльності страховика, основними та допоміжними бізнес-процесами, що дає можливість виявити сильні і слабкі сторони в діяльності компанії та зосередити впровадження інновацій у ті ланки, які будуть сприяти зміцненню конкурентних позицій страховика.

3. Ризиками управління бізнес-процесами страховика є: загальні, що спільні для багатьох компаній, і специфічні, які проявляються виключно в страховій діяльності. Для їх мінімізації необхідною є взаємодія всіх елементів страхової організації: організаційної структури, стратегії розвитку, системи управління, стилю управління, сукупності вмінь та навичок працівників, а також системи корпоративної культури, навколо якої все це будується. Впровадження інновацій є одним із бізнес-процесів страхової компанії, яким слід управляти, а відповідно і ризиками, що їх супроводжують. Відповідно ризик впровадження інновацій у бізнес-процеси діяльності страховика визначено як імовірність втрат, що виникають при вкладенні страховиком коштів в удосконалення бізнес-процесів, наприклад, розробку нових послуг, технологій, управлінських інновацій, які можливо не призведуть до отримання очікуваного позитивного результату.

4. Узагальнення діяльності страхових компаній України на макро- та мікрорівнях дозволило визначити внутрішні (політика запровадження інновацій і нових технологій) і зовнішні (зменшення кількості страховиків, зростання активності іноземних страховиків, економічна нестабільність) джерела ризиків впровадження інновацій на основі виокремлення та експертної оцінки факторів зовнішнього бізнес-середовища, що є підставою для розробки ефективних програм управління ризиками, які дозволять елімінувати ризики в процесі впровадження інновацій у діяльності страхових компаній.

5. Визначено моделі поведінки вітчизняних страхових компаній у процесі впровадження інновацій, а саме залежно від ступеня врахування внутрішніх і зовнішніх джерел ризиків. При цьому для кожної моделі поведінки характерним є те, що страхові компанії з рівною імовірністю можуть впровадити технологічні й управлінські інновації і з рівною імовірністю використовувати як внутрішні, так і зовнішні джерела їх фінансування. Для іноземних страхових компаній характерні такі моделі їх поведінки: використання нових технологій і каналів збуту при наданні вже існуючих

страхових послуг або створення нових страхових продуктів. Разом із тим, вказані моделі поведінки іноземних страхових компаній у процесі впровадження інновацій притаманні і страховим компаніям, що працюють в Україні, однак уже з урахуванням моделей поведінки залежно від прийняття до уваги внутрішніх і зовнішніх джерел ризиків.

6. Розкрито зміст тенденцій впровадження інновацій у діяльності страховиків в Україні. Так, інновації в технологічній сфері страхового ринку призвели до змін у розподілі каналів продажу страхових продуктів, що користуються популярністю серед страхувальників, серед яких онлайн-страхування, співпраця з нестраховими організаціями та ін. Також найвагомішими інноваціями в діяльності страхових компаній є: розробка інноваційних страхових продуктів, широке використання соціальних медіа в якості альтернативного інформаційного каналу просування страхових послуг, комунікації зі споживачами, дистрибуції тощо.

7. Організаційними підходами до використання аутсорсингу в управлінні інноваціями в сфері страхування є: тимчасовий повний аутсорсинг окремих бізнес-процесів для активного запровадження інновацій у діяльність новостворених страховиків, частковий аутсорсинг бізнес-процесів – для середніх страхових компаній, а великим страховим компаніям – досить ускладнено передавати бізнес-процеси на аутсорсинг.

8. Ефектами використання страхового скорингу є: мінімізація ризиків страховика та підвищення його конкурентоспроможності з огляду на оцінювання ризику перед прийняттям його на страхування за допомогою страхового скорингу і, як наслідок, застосування індивідуального підходу до встановлення страхового тарифу. Це може мати як свої переваги, так недоліки в зв'язку з певною суб'єктивністю та відсутністю належного правового регулювання проведення страхового скорингу в Україні.

9. Узагальнення класифікаційних ознак скорингу за предметом оцінки, підходом і сферою використання надало можливість посилити оцінку рівня надійності страхової компанії, використовуючи рейтинг страховиків, який побудований на основі комплексного скорингового балу, що містить дані про кредитну історію та історію страхової діяльності страховика, для прийняття рішення про купівлю страхової послуги потенційними страхувальниками, що дасть можливість підвести дієву інформаційну основу під процес прийняття рішень. Запропоновано використання додаткового (відмінного від страхового скорингу) інструменту оцінювання ризику збитковості та безвідповідальності з боку страхувальника, яким визначено пошукові системи, що працюють за принципом розподілених баз даних, і допомагають зберегти конфіденційність даних страховика-учасника такої системи інформаційного обміну.

10. Розроблено пропозиції щодо використання перспективних джерел фінансування інновацій у діяльності страховиків, до яких віднесено ІРО, ресурси приватних, інституційний і народних інвесторів, бізнес-інкубаторів і акселераторів, поєднання використання яких залежить від розміру страхової компанії, масштабів інновацій і потреб в ресурсах для їх запровадження. Застосування краудфандингу, який може здійснюватися як резидентами, так і

нерезидентами, вказує на перспективні способи фінансування інновацій і є проявом стратегії партнерських відносин у діяльності страховиків.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті в наукових фахових виданнях:

1. Заколюдажний В.О. Мобільна стратегія як інноваційна складова розвитку страхової компанії / В.О. Заколюдажний // Економіка та держава. – 2015. – № 8. – С. 108-111 (*стаття належить до міжнародних наукометричних баз даних Index Copernicus, Google Scholar*) (0,57 друк. арк.).
2. Заколюдажний В.О. Системний підхід до управління інноваційними процесами у сфері страхування / В.О. Заколюдажний // Інвестиції: практика та досвід. – 2015. – № 19. – С. 58-63 (*стаття належить до міжнародних наукометричних баз даних Index Copernicus, Google Scholar*) (0,74 друк. арк.).
3. Заколюдажний В.О. Інноваційний розвиток страхової діяльності як основа підвищення її ефективності / В.О. Заколюдажний, Р.В. Пікус // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. 2015. – № 168. – С. 72-80. DOI: <http://dx.doi.org/10.17721/1728-2667.2015/168-3/11> (*стаття належить до міжнародних наукометричних баз даних Index Copernicus, Google Scholar, DOAJ, RePec*) (1,01 друк. арк., з яких особисто автору належить 0,41 друк. арк.).
4. Заколюдажний В.О. Інноваційні канали збуту страхових продуктів у сфері особистого страхування / В.О. Заколюдажний, Р.В. Пікус // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – № 7. – С. 71-75 (*стаття належить до міжнародних наукометричних баз даних Index Copernicus, Google Scholar*) (0,73 друк. арк., з яких особисто автору належить 0,33 друк. арк.).
5. Заколюдажний В.О. Характеристика сучасних тенденцій інноваційного розвитку страхової діяльності / В.О. Заколюдажний // Економіка та держава. – 2017. – № 5. – С. 89-92 (*стаття належить до міжнародних наукометричних баз даних Index Copernicus, Google Scholar*) (0,56 друк. арк.).
6. Заколюдажний В.О. Інноваційні підходи до формування маркетингової політики ринку страхових послуг в Україні / В.О. Заколюдажний // Інвестиції: практика та досвід. – 2017. – № 9. – С. 71-74 (*стаття належить до міжнародних наукометричних баз даних Index Copernicus, Google Scholar*) (0,65 друк. арк.).

Статті в іноземних наукових виданнях:

7. Заколюдажний В.О. Развитие скоринговых технологий в автостраховании / В.О. Заколюдажний // Евразийский Союз Ученых. – 2015. – № 11-4 (20). – С. 82-85 (*стаття належить до міжнародних наукометричних баз даних РІНЦ*) (0,41 друк. арк.).
8. Заколюдажний В.О. Корпоративная культура реинжиниринговой страховой компании / В.О. Заколюдажний // Scientific letters of academic society of Michal Baludansky. – Kosice, Slovakia. – 2016. – Volume 4. – С.187-191 (0,35 друк. арк.).
9. Zakolodiazhnyi V. Insurance market innovative development in Ukraine: problems and obstacles / V. Zakolodiazhnyi // The International scientific-practical

conference “Economy and management: modern transformation in the age of globalization” (Klaipeda University, Lithuania), 2017. – P.126-129 (0,32 друк. арк.).

10. Zakolodiaznyi V. Role of governmental influence on insurance market innovative development in Ukraine / V. Zakolodiaznyi // The International scientific-practical conference “The global competitive environment: development of modern social and economic systems” Moldova State University (Chisinau, Republic of Moldova), 2017. – P.134-137 (0,31 друк. арк.).

Опубліковані праці апробаційного характеру:

11. Заколюдяжний В.О. Сучасні скорингові інструменти в страховому бізнесі / В.О. Заколюдяжний // Сучасні виклики розвитку світової економіки: матеріали ІV міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 19-20 листопада 2015). – К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2015. – С. 258-260 (0,18 друк. арк.).

12. Заколюдяжний В.О. Інноваційна політика страхових компаній в сегменті туристичного бізнесу / В.О. Заколюдяжний // Перспективи розвитку регіонів: інноваційна діяльність і управління проектами: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 24-25 квітня 2015). – Львів: Поліграфічний цент Львівської економічної фундації, 2015. – Ч. 2. – С. 69-71 (0,23 друк. арк.).

13. Заколюдяжний В.О. Розробка та впровадження інноваційних продуктів як фактор підвищення конкурентоспроможності страхових компаній / В.О. Заколюдяжний // Європейські студії в університетах України: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 22 квітня 2016). – К.: Київський інститут Міжнародних Відносин, 2016. – С. 153-155 (0,20 друк. арк.).

14. Заколюдяжний В.О. Інновації як основа реінжинірингу бізнес процесів страховика / В.О. Заколюдяжний // Шевченківська весна 2016: Економіка: матеріали ХІV міжнар. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених (Київ, 5-8 квітня 2016). – К.: ТОВ “НВП «Інтерсервіс»”, 2016. – С. 78 (0,14 друк. арк.).

15. Заколюдяжний В.О. Страхування інтелектуальної власності на інноваційній основі / В.О. Заколюдяжний // Конкурентоспроможність національної економіки: матеріали ХVІ міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 7-8 квітня 2016). – К.: ЦП “КОМПРИНТ”, 2016. – С. 54-58 (0,18 друк. арк.).

16. Заколюдяжний В.О. Розвиток страхових web-продуктів / В.О. Заколюдяжний // Європейський вектор розвитку страхового ринку України: збірник тез доповідей ХІ міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 1-2 грудня 2016). – К.: Едельвейс, 2016. – Вип. ХІ. – Том 1. – С. 39-40 (0,28 друк. арк.).

АНОТАЦІЯ

Заколюдяжний В.О. Інновації у діяльності страхових компаній в Україні. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). – Київський національний університет імені Тараса Шевченка Міністерства освіти і науки України. – Київ, 2017.

Дисертація присвячена інноваціям у діяльності страхових компаній в Україні, а саме поглибленню теоретичних підходів, а також розробці практичних рекомендацій щодо впровадження інновацій у діяльність страхових компаній для зниження ризиків діяльності суб'єктів господарювання та стабілізації українського фінансового ринку.

Зокрема, удосконалено визначення поняття “діяльність страхової компанії”; виокремлено бізнес-процеси в діяльності страхових компаній, як основи класифікації інновацій; запропоновано класифікацію інновацій у діяльності страховиків за такими ознаками: видом діяльності, основними і допоміжними бізнес-процесами; виявлено ризики в управлінні бізнес-процесами страхових компаній.

На основі дослідження процесу впровадження інновацій у діяльності страхових компаній в Україні визначено джерела ризиків впровадження інновацій, виявлено моделі поведінки страхових компаній у процесі впровадження інновацій, розкрито тенденції впровадження інновацій у діяльності страховиків.

Визначення перспектив розвитку інновацій у діяльності страхових компаній в Україні дало змогу запропонувати організаційні підходи до використання аутсорсингу в управлінні інноваціями в сфері страхування, визначити ефекти впровадження страхового скорингу в діяльності страхових компаній, розкрити нові способи фінансування інновацій у діяльності страховиків.

Ключові слова: інновація, діяльність страхових компаній, бізнес-процеси страховика, джерела ризиків діяльності страхових компаній, аутсорсинг, страховий скоринг, способи фінансування інновацій у діяльності страхових компаній.

АННОТАЦИЯ

Заколюдажный В.О. Инновации в деятельности страховых компаний в Украине. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.04 – экономика и управление предприятиями (по видам экономической деятельности). – Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко Министерства образования и науки Украины. – Киев, 2017.

Диссертация посвящена инновациям в деятельности страховых компаний в Украине, а именно углублению теоретических подходов, а также разработке практических рекомендаций по внедрению инноваций в деятельность страховых компаний для снижения рисков деятельности субъектов хозяйствования и стабилизации украинского финансового рынка.

В частности, усовершенствовано определение понятия “деятельность страховой компании”; выделены бизнес-процессы в деятельности страховых компаний, как основы классификации инноваций; предложена классификация инноваций в деятельности страховщиков по следующим признакам: виду деятельности, основным и вспомогательным бизнес-процессам; выявлено риски в управлении бизнес-процессами страховых компаний.

На основе исследования процесса внедрения инноваций в деятельности страховых компаний в Украине определены источники рисков внедрения инноваций, выявлено модели поведения страховых компаний в процессе внедрения инноваций, раскрыто тенденции внедрения инноваций в деятельности страховщиков.

Определение перспектив развития инноваций в деятельности страховых компаний в Украине позволило предложить организационные подходы к использованию аутсорсинга в управлении инновациями в сфере страхования, определить эффекты внедрения страхового скоринга в деятельности страховых компаний, раскрыть новые способы финансирования инноваций в деятельности страховщиков.

Ключевые слова: инновация, деятельность страховых компаний, бизнес-процессы страховщика, источники рисков деятельности страховых компаний, аутсорсинг, страховой скоринг, способы финансирования инноваций в деятельности страховых компаний.

SUMMARY

Zakolodiazhnyi V. O. Innovations in the activities of insurance companies in Ukraine. – The manuscript.

Thesis for the Candidate Degree in Economics. Speciality: 08.00.04 – Economics and Enterprise Management (by economic activity). – Taras Shevchenko National University of Kyiv of Ministry of Education and Science of Ukraine. – Kyiv, 2017.

The thesis is devoted to the innovations in the activities of insurance companies in Ukraine, namely the deepening of theoretical approaches and the development of practical recommendations for innovations in the activities of insurance companies to reduce the risks of business entities and the stabilization of the Ukrainian financial market.

In particular, the definition of the term “activity of the insurance company” is improved; business processes in the activity of insurance companies are identified as the basis for classification of innovations; the classification of innovations in the activities of insurers is suggested according to the following criteria: by type of activity, as well as by main and subordinate business processes; risks in management of business processes in insurance companies are revealed.

Generalization of activity of insurance companies of Ukraine on macro- and micro-level allowed to identify external (reduction of number of insurers, growth of activity of foreign insurers, economic instability) and internal (policy of implementation of innovations and new technologies) sources of risks of innovation implementation. It is determined that the decrease in the number of insurance companies and the growth of activity of foreign insurers in the insurance market of Ukraine leads to the aggravation of competition. In order to keep the competitive position on the market it is objectively necessary for insurance companies to introduce the innovative insurance products, technologies and business processes that can be borrowed taking into account the practice of foreign insurers.

One of the results of the research is the identification of the patterns of behavior of domestic insurance companies in the process of innovations implementation, namely depending on the level of integration of internal and external sources of risks, and each behavior pattern is characterized by the fact that the insurance companies are just as likely to implement technological and managerial innovations as they can also use both internal and external sources of innovation financing. The following behavior patterns are typical for the foreign insurance companies: the use of new technologies and distribution channels in the provision of existing insurance services or the creation of new insurance products. Moreover, the above-mentioned behavior patterns of foreign insurance companies in the process of the implementation of innovations are typical also for Ukrainian insurance companies that are manifested in the patterns of their behavior related to the consideration of the internal and external sources of risks.

The organizational approaches to the use of the outsourcing in the management of innovations in insurance are identified, in particular in order to introduce the innovations in the activity of the newly established insurers actively the temporary full outsourcing of individual business processes is appropriate; for medium-sized insurance companies – partial outsourcing of business processes is used, and for large insurance companies it is quite difficult to transfer business processes to outsource.

The effects of the use of insurance scoring are revealed, namely minimization of risks of the insurer and increase of its competitiveness taking into account the risk assessment before taking it for insurance by means of insurance scoring and, as a result, application of individual approach to the establishment of the insurance rate, which can have both advantages and disadvantages due to a certain subjectivity and lack of proper legal regulation of scoring in Ukraine.

Generalization of classification criteria of scoring in terms of evaluation, approach and scope of use allowed to strengthen the assessment of the level of reliability of the insurance company, using the rating of insurers, which is based on a comprehensive scoring rate, that includes data about credit history and history of insurance activity of the insurer, to make a decision on purchase of insurance service by potential insured, that will allow to bring effective information basis under the decision-making process. Therefore, an additional instrument (other than insurance scoring) to evaluate the risk of loss and irresponsibility on the part of the insured is suggested, namely the search engines, that work on the principle of distributed databases and help to preserve the privacy of an insurer-member of such system of information exchange.

The suggestions are also made concerning the use of perspective sources of financing innovations in the activities of insurers, which include IPO, resources of private, institutional and national investors, business incubators and accelerators, a combination of their usage depend on the size of the insurance company, the scope of innovation and the resource requirements for their implementation.

Key words: innovation, activity of the insurance companies, the business processes of the insurer, the risk sources of the activities of insurance companies, outsourcing, insurance scoring, means of financing innovation activities of insurance companies.

Підп. до друку 15.01.2018. Формат 60X90¹/16. Папір офсетний.
Ум. друк. арк. ___ Обл.-вид. арк. ___. Наклад 100 пр. Зам. ___

Віддруковано у видавництві «Логос» із оригіналів автора.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 201 від 27.09.2000 р.
01030, м. Київ-30, вул. Богдана Хмельницького, 10, тел. 235-81-77.

